

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, (ΠΜΣ)
«Γεωπολιτική Ανάλυση, Γεωστρατηγική Σύνθεση και Σπουδές Άμυνας και
Διεθνούς Ασφάλειας»**

SYLLABUS

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ (Εαρινό), 2015-16

Γνωστικό αντικείμενο: Οθωμανική Αυτοκρατορία και Τουρκία: Οι σχέσεις με την Δύση.

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Αναπλ. Καθηγ. Αιμιλία Θεοδοπούλου, ΤΤΣΣΑΣ, ΕΚΠΑ

Σκοπό του μαθήματος αποτελεί η, εις βάθος κατανόηση των σχέσεων, της Οθωμανικής αυτοκρατορίας με την Δύση, την περίοδο από τον 18ο έως και τα τέλη του 20ου αιώνα. Τούτο περιλαμβάνει την κατανόηση της οικονομικής, πολιτισμικής, και πολιτικής διείσδυσης της Δύσης στην Οθωμανική αυτοκρατορία και μετέπειτα στην σύγχρονη Τουρκία, ενώ παράλληλο στόχο αποτελεί η αφομοίωση του μηχανισμού εκσυγχρονισμού και εκκοσμίκευσης της Οθωμανικής αυτοκρατορίας εκ των έσω, ο οποίος οδήγησε στο διπολικό χαρακτήρα του συγχρόνου Τουρκικού κράτους.

Περιεχόμενο του μαθήματος: Αρχικώς, εξετάζονται οι σχέσεις της Οθωμανικής αυτοκρατορίας με την Ευρώπη κατά τον 18^ο και 19^ο αιώνα. Η διεθνής πολιτική και οικονομική συγκυρία της εποχής. Μελετώνται οι επιπτώσεις της δυτικής πολιτικής, οικονομικής και πολιτισμικής διείσδυσης στην Οθωμανική αυτοκρατορία. Διερευνώνται οι προσπάθειες εκκοσμίκευσης και εκδυτικισμού στην οθωμανική κοινωνία. Εξετάζεται ο επαναπροσδιορισμός των σχέσεων της Τουρκίας με τη Δύση τις πρώτες δεκαετίες του Τουρκικού κράτους, οι σχέσεις με τη Δύση κατά την πολυκομματική περίοδο και οι επιπτώσεις των στρατιωτικών πραξικοπημάτων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις προσπάθειες ευρωπαϊκής προοπτικής στην Τουρκία και στην άνοδο στην εξουσία του κόμματος του ΑΚΡ.

Η ανάπτυξη του περιεχόμενου του μαθήματος σε 12 Θεματικές Ενότητες Διδασκαλίας (διαλέξεις), διδασκόμενες σε (δώδεκα), 12 2ωρα, [+1 ώρα για την διανομή θεμάτων τελικών εργασιών για τους σπουδαστές].

Θεματικές Ενότητες Διδασκαλίας (διαλέξεις)

1. Η ανάπτυξη των σχέσεων της Οθωμανικής αυτοκρατορίας με τη Δύση κατά τον 18^ο αιώνα. Η διεθνής πολιτική και οικονομική συγκυρία της εποχής, (2ώρες). [Αναπλ. Καθηγ. Αιμιλία Θεοδοπούλου].
2. Η σχέσεις της Οθωμανικής αυτοκρατορίας με τη Δύση κατά τον 19^ο αιώνα. Η διεθνής πολιτική και οικονομική συγκυρία της εποχής. Η δημιουργία εθνικών κρατών και οι επιπτώσεις στην εξέλιξη της πολιτικής

των δυτικών χωρών έναντι της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, (2ώρες). [Αναπλ. Καθηγ. Αιμιλία Θεοδοπούλου].

3. Η κεντρική εξουσία και οι μη μουσουλμανικοί πληθυσμοί-φορείς του εκδυτικισμού- η κοινωνική και οικονομική τους δραστηριότητα και τα δίκτυα με τη Δύση, (2ώρες). [Αναπλ. Καθηγ. Αιμιλία Θεοδοπούλου].
4. Η πολιτική, πολιτισμική, και οικονομική διείσδυση της Δύσης στην Οθωμανική αυτοκρατορία και οι επιπτώσεις της. Οι προοπτικές ανάπτυξης των οθωμανο-ευρωπαϊκών σχέσεων, (2ώρες). [+1 ώρα για την διανομή θεμάτων τελικών εργασιών για τους σπουδαστές]. [Αναπλ. Καθηγ. Αιμιλία Θεοδοπούλου].
5. Οι Μεταρρυθμίσεις, ο εκδυτικισμός και οι προσπάθειες εκκοσμίκευσης στην οθωμανική κοινωνία κατά τον 19^ο αιώνα και οι επιπτώσεις τους. Οι αντιδράσεις των Οθωμανών μουσουλμάνων, (2ώρες). [Αναπλ. Καθηγ. Αιμιλία Θεοδοπούλου].
6. Οι σχέσεις της Οθωμανικής αυτοκρατορίας με τη Δύση στις αρχές του 20ού αιώνα. Η επανάσταση των Νεοτούρκων και ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος, (2ώρες). [Αναπλ. Καθηγ. Αιμιλία Θεοδοπούλου].
7. Η εξέλιξη των σχέσεων με την Ευρώπη κατά τις πρώτες δεκαετίες του σύγχρονου Τουρκικού κράτους, (2ώρες). [Αναπλ. Καθηγ. Αιμιλία Θεοδοπούλου].
8. Οι σχέσεις της Τουρκίας με τη Δύση από τις αρχές της πολυκομματικής περιόδου (δεκαετίας 1950) έως τις αρχές της δεκαετίας του 1980. Τα στρατιωτικά πραξικοπήματα και οι επιπτώσεις τους. Στρατός και εξουσία, (2ώρες). [Αναπλ. Καθηγ. Αιμιλία Θεοδοπούλου].
9. Ο επαναπροσδιορισμός των σχέσεων με τη Δύση και η αναζήτηση του εξευρωπαϊσμού κατά την περίοδο του Οζάλ, (2ώρες). [Αναπλ. Καθηγ. Αιμιλία Θεοδοπούλου].
10. Οι προσπάθειες μεταρρυθμίσεων για την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, (2ώρες). [Αναπλ. Καθηγ. Αιμιλία Θεοδοπούλου].
11. Η άνοδος του Ισλάμ και οι σχέσεις με τη Δύση, (2ώρες). [Αναπλ. Καθηγ. Αιμιλία Θεοδοπούλου].
12. Η αέναη μάχη στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική: Μεταξύ Ανατολής και Δύσης, (2ώρες). [Αναπλ. Καθηγ. Αιμιλία Θεοδοπούλου].
13. ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ [ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ]
 - α) Η βαθμολόγηση των εργασιών (ποσοστό συμμετοχής στην διαμόρφωση της τελικής βαθμολογίας), προστιθεμένου του βαθμού των γραπτών εξετάσεων και εξαγομένου του μέσου όρου αυτών θα ανακοινούται στους ενδιαφερομένους ως τελική βαθμολογία του μαθήματος.

β) Ο προσδιορισμός του ποσοστού συμμετοχής της εργασίας ανακοινούται στους σπουδαστές από τους διδάσκοντες ενός εκάστου των μαθημάτων. Πάντως το εύρος του ποσοστού αυτού ορίζεται μεταξύ 30%-40% κατά την κρίση του υπευθύνου του μαθήματος.

Ενδεικτική βιβλιογραφία/αρθρογραφία

Ξενόγλωσση

- Abramowitz Morton, "Dateline Ankara: turkey After Ozal", *Foreign Policy*, τ. 9, αρ.3, pp. 164-181.
- Ahmad, Feroz, *The making of modern Turkey*, Routledge London, 1993.
- Barchard David, *A European Turkey*, Centre for European Policy Reform, London, 1998.
- Berkes Niyazi, *The development of secularism in Turkey*, (With a new introduction by Feroz Ahmad), New York, 1998.
- Cendrowitz Michael, "The European Community and Turkey –Looking Backwards" in: Clement Dodd (ed.), *Turkish foreign Policy–New prospects*, SOAS, London, 1992, pp.17-18.
- Copeaux Etienne, *Espaces et temps de la nation turque. Analyse d'une historiographie nationaliste 1931-1993*, Paris, 1997.
- Çavdar, Tevfik, *Türkiye'nin Demokrasi Tarihi (1950'den Günümüze)*, İstanbul 2008.
- Davison R, *Reform in the Ottoman Empire 1856-1876*, New York, 1973.
- Eren Nuri, *Turkey NATO and Europe, a deteriorating relationship?*, Atlantic Institute for International Affairs, Paris, 1977.
- Erogul Cem, *The establishment of a Multi –Party rule, Turkey in transition*, İstanbul, 1973.
- Heper, Metin and S. Sayari (eds.), *Political Leaders and Democracy in Turkey*, Lanham/Oxford, 2002.
- Inalcık Halil-Faroghî S., Mac Gowan B., Quateart D.,-Pamuk S., *An economic and social history of the Ottoman Empire, 1600- 1914*, vol. 2, Cambridge, 1997.
- Kalaycioglu Ersin, *The turkish political system in transition: A multy party politics in the Current Turkish Thought*, 1985, pp. 6-7.
- Karpat Kemal, *The politization of Islam*, Oxford University Press, 2001.
- _____, *Turkish Politcs: The transition to a Multi-Party System*, Princeton, 1952.
- Kazgan Gulten, *Ortak Pazar ve Türkiye*, İstanbul, 1972.
- Landau, J.,M., *The Hamidian Area: An Imperial Ideology, The politics of Islam*, Oxford, 1990.
- Robins Philip, 'Turkey Foreign Policy under Erbakan', *Survival*, 1977, pp.82-199.
- Vahdettin Engin, *II. Abdülhamid ve Dış Politika*, İstanbul, 2007.
- Shaw Stanford-Ezel Kural, *History of the Ottoman Empire and Modern Turkey 1800-1875*, 2. t., Cambridge, 1977.
- Stojanovich Trajan, *Balkan Worlds: The First and the Last Europe*, New York 1994.

- Tunaya Tarik Zafer, *Türkiye,de Siyasi partiler*, Istanbul, 1952.
- Vahdettin Engin, *II. Abdülhamid ve Dış Politika*, Istanbul, 2007.
- Yasamee, F.A.K., *Ottoman Diplomacy: Abdulhamit II and the Great Powers, 1878-1888*, Istanbul, 2012.
- Yavuz Hakan, “Pan-İslam Kavramı Neden Terk Edilmeli”, *Türkiye Günlüğü* (18), 1992, pp. 12-20.
- Zarcone, Thierry, *La Turquie moderne et l’ Islam*, Paris 2004.

Ελληνόγλωσση

- Deringil, Selim, *Η καλά προστατευόμενη Επικράτεια*, (μτφ. Στέφανος Παπαγεωργίου) Αθήνα, 2003.
- Herring Gunnar, *Οικουμενικό Πατριαρχείο και Ευρωπαϊκή πολιτική, 1620-1638*, Αθήνα, 1989.
- Hasluck Frederick W., *Χριστιανισμός και Ισλάμ την Εποχή των Σουλτάνων*, (μτφ. Μάριος Μπλέτας), Αθήνα, 2004.
- Gellner E., *Έθνη και Εθνικισμός*, Αθήνα, 1994.
- Jelavich Barbara, *Ιστορία των Βαλκανίων, Α΄ τόμος 18ος-19ος αι.*, μτφρ., Σταυρούλα Γιαννοπούλου, επιστ. επιμέλεια, Βάσιας Τσοκόπουλος, Πολύτροπον, Αθήνα, 2006.
- Καζάκος Πάνος, «Η εξομάλυνση των σχέσεων Ευρωπαϊκών κοινοτήτων – Τουρκίας και η Ελληνική Εξωτερική πολιτική», στο: *Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις, 1987-1993*, ΕΛΙΑΜΕΠ, Αθήνα, 1991, σσ.553-669.
- Μάξης, Ιωάννης Θ., *Η γεωπολιτική της ευρύτερης Μέσης Ανατολής και η Τουρκία*, Αθήνα 2008.
- _____, *Μυστικιστικά ισλαμικά τάγματα: Ο Μικρασιατικός χώρος*, Αθήνα, 2013.
- Πεσμαζόγλου, Στέφανος, *Ευρώπη-Τουρκία. Ιδεολογία και Ρητορεία*, τ. Β: *Οι αντιλήψεις των τουρκικών πολιτικών δυνάμεων για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα (1957-1993)*, Αθήνα, 1993.
- Σταυριανός, Λ.Σ., *Τα Βαλκάνια από το Τουρκία*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, 2004.
- Zurcher, Erik J., *Σύγχρονη ιστορία της Τουρκίας*, (μτφ. Βαγγέλης Κεχριώτης), Αθήνα, 2004.